

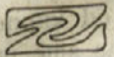

Uredništvo:

Kočevje štev. 58.

Upravništvo:

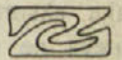
Kočevje štev. 18.

Radikal

Gospodarski, politični in kulturni organ.

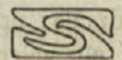
Izhaja vsako drugo soboto zjutraj.

Naročnina:

za celo leto Din. 15,
sicer sorazmerno.

Inserate:

cela stran Din. 600,
sicer dogovorno.

Brez nadpisa.

Kočevje, začetka marca 1922.

Bilo je začetkom vojne. Kar je dišalo po vzajemnosti med Slovenci, Hrvati in Srbi je moralo izginiti, prostovoljno ali neprosto-vojnno. Za to vzajemnost znane osebe so napolnile živa grobišča: taborišča internirancev. Arad in Thalerhof še danes marsikomu pretreseta živce. Nič manj pot slovenskih, isterskih in dalmatinskih političnih osumljencev: Trst-Gorica-Rihenberga-Ljubljanski grad in od tod v zapore in konfinacije ali v fronto. Preklinjali smo Habsburge, sebe in vojno.

Druga faza. Začetek v letu 1916. Guerila vojna v Bosni, v Srbiji, v Macedoniji, Albaniji in Črnigori. Nič manje pri nas. Doli z orožjem iz orožniške tvornice, pri nas iz orožarne duha, premetenosti in rodoljubja. Rezultat: pri nas majska, doli krfska deklaracija, dasi slednja le v območju fiktivnih državnih mej. Obe deklaraciji pa sta zasledovali eno: ujedinjenje vseh treh plemen vlastni državi in pripravljenost žrtvovati za to idejo vso srčno kri cele generacije.

Krasen impozanten nastop prebujajočega se krepkega naroda. In ko je ta narod pokazal na planjavah obširne Rusije, močvirne Dobruče, kultivirane Francije ter na tleh kal-

sične svoje preteklosti, bujne Macedonije, da njegovemu hotenju odgovarjajo tudi dejanja, je ves civilizirani svet dal mlademu narodu svoj blagoslov: priznal je njegova stremjenja ter jih uvrstil v vrsto ciljev svetovne vojne.

Tretja faza. Svoboda, lastna država, lastna hiša, bel nepopisan list. Silno navdušenje. Naivnost brez mej. Vmes: zeleni kadri, boljše-ševiki, verižniki. Navzlic temu: silna navdušenost, naivnost. Nato: boj za moč v državi, strankarstvo, demagogija, kakoršne svet še ni zlepa videl. Površnost, lahkomišljenost in diletantizem, sparjeni z demagogijo, najdejo veren izraz v vseh organih države: od zadnje upravne jedinice pa gori do Narodne Skupštine in ministrske klopi. To so voditelji naroda. Ljudstvo pa stoji, gleda in trpi — spominja se svojih žrtev med vojno in po vojni ter čaka, da se gospoda spametuje — — Zraven pa plačuje, prezeba in strada. Isto dobro ljudstvo, ki je v snopih padalo za svojo svobodo in državnost, isto ljudstvo, ki je s svojo trdno voljo in neomahljivo vero v dobro svojo zvezdo doseglo lastno državnost. Sedaj gleda in čaka.

Gledajo in čakajo pa tudi sosedge. Nekateri so lačni zemlje, drugi so nekaj izgubili, tretji mislijo, da imajo zgodovinske neovrgljive pravice do naše zemlje. Čakajo

ugodnega trenutka, da z nami zopet napolnijo tabore internirancev ter grobove celih mas, ki si jih kopljemo sami, da nad njimi podignejo svoje gospodstvo . . .

Ali naj opišem četrto fazo? Ali naj razrešim vprašanje, ali naj bo to tuja ali domača železna roka, ki naj v tem kaosu narodnih in moralnih propalic, naivnih in uvidnih poštenjakov napravi red? Ker jasno je, da samo železna roka napravi še pri nas red. Ako smo še rodoljubi in svobodoljubni možje, si moremo zaželeti samo eno: naj bo domača ta roka in najjo spremlja poleg prevdarne glave tudi iskreno rodoljubno srce! Ker eno je gotovo: tako ne more več dolgo iti. S.

Podržavljanje gozdov.

V tretjem oddelku Vidovdanske ustave se pod naslovom „Socijalna in ekonomska določila“ v členu 41 določa, da se veliki gozdni kompleksi razlašajo po zakonu ter pridejo v last države ali samoupravnih teles. In generalna direkcija šum kraljevine SHS v Beogradu je v ta namen že začela s pripravljalnimi deli.

Brez ozira na to, da še ni zakona, ki naj bi to načelo ustave izpeljal in razrešil

Basen.

Na nočni omarici hotelske sobe ležali so vsevprek debela zlata ura in verižica, usnjate rokavice izjemno nizke številke s prsti kakor kranjske klobase, deset zlatih debelih prstanov z velikimi dragocenimi kamnji, debela mastna listnica — vržena malomarno na omarico, je bila pol odprta, iz nje so gledali bankovci pritiskajoč se drug ob drugega, kakor da jih zebe. Ozek pramen luninega svita je radovedno pogledal skozi odprtino med zastorjem in oknom na to dragoceno družbo.

Iz postelje se čuje sempatja smrčanje in hropenje, godrnjanje, ki je podobno glasovom site zveri, ki je zadovoljna s samim seboj in s svetom.

Včasih se stopnjuje smrčanje do take sile, da je podobno hrkanju izrabljene pare ob izstopu iz velike lokomotive. Potem zopet molk.

V listnici nastane življenje.

Tisočdinarski popravlja svoje zmečkane robove in zmečkane ude.

„Ah, kako je dolgčas! Nisem vajen dolgočasja! Vajen sem gibanja, potovanja in razposajene družbe! Veselega smeha zadovoljnosti, svetlih dvoran in sladkih zvokov vijolin. Koliko veselih gospodarjev sem že imel! Bil sem na daljnem Dunaju. Potovali

smo, jaz in mnogo, mnogo tovarišev skrčno zašiti v suknji gospodarja v ekspresnem vlaku in srečno prispeli na Dunaj.

Kakšno mesto! Kakšne ženske! Življenje kakor v raju. Šampanjca za potoke, izvrstna jedila, zabave, o katerih se Vam niti ne sanja! In ljudje govorijo o pomanjkanju in bedi!“

„Halč mavl, neobrezan banatski čifut!“ se oglasi jezljivo Desetdinarski, ki ga je jezilo prešerno pripovedovanje Tisočdinarskega.

„Ti živiš Tvoje življenje, mi pa svoje! Le redkokrat sem videl Tvoje družbe in reči moram, da me je bilo strah. Mogoče, da Te še spoštujejo Tvoji gospodarji, mene so vrgli v družbi Tvojih sovrstnikov na mizo le kot nameček, prezirljivo, češ, imamo še boljnih!“

„Ne poznaš Ti moje družbe. So še ljudje, ki nas spoštujejo in ravnajo z nami po človeško. Ni bede in pomanjkanja? Pridem daleč naokrog med narod, skrbno grem z roke v rok. Premišlja se, na katero stran, da naj bi se me oddalo, da bi bolje zalegel. Videl sem mnogo skrbnih obrazov in pritenjenih solz.“

„Tako je,“ se oglasi tanjki Stodinarski. „Občujem v obeh družbah; dočim ne igram v družbi Tisočdinarskega posebne vloge, sem ugleden veljak v družbi Desetdinarskega. Žal, ni moja veljava taka, da bi zamogel posušiti vse solze in pogladiti skrbne gube na

čelu onih, ki me znajo ceniti. Je beda . . . je.“

Tisočdinarski je mrmral nekaj o komunistih.

Plaho je začel umazan, napol raztrgan Dinarček, potlačen na dnu listnice:

„Če dovolite, gospodje, par besed, samo par besed . . . izmučen sem, veliko tekam med revnimi ljudmi. Opravljam v družbi s prijateljem Poldinarjem težko službo rajnih krajcarjev. Za mojo slabo telesnost prenaporna služba. Umrljivost je med nami velikanska. Reven sem in pomenim malo. — Padam, padam . . .“

Nežni jokec se je začul. Četrtdinarček se je zbudil.

„Kaj pa Ti, mali?“ vpraša s sočutom Dinarček.

„Prehlajem sem, nedavno sem ležal pol dneva na cesti, kamor me je vrgel otrok, ker ni dobil v trgovini zame bonbončkov. Da me ni pobral reven študent, ki si je kupil zame program neke nove politične stranke in me tako spravil zopet na gorko, bil bi umrl. Huhu . . .“

V postelji se je prevalilo stodvajset kilogramov mesa.

Prestrašen je pobegnil lunin žarek od okna. In nastala je zopet globoka tišina v sobi. D. V.

ter zlasti povedal, kaj je razumeti pod pojmom „velik“, in da torej pripravljavna dela in predpisi generalne direkcije šum nimajo dovolj zakonite podlage, je ta korak generalne direkcije tudi sicer deplasiran. Predvsem moramo poudariti znano dejstvo, da je vsaka eksproprijacija najtežja operacija, ki zahteva ne samo pri operirancu, ampak tudi pri operaterju, v tem slučaju državi, trdnih živcev in zdravega srca; naša država še daleko ni tako konsolidirana, da bi si lahko privoščila takih ekstratur, ki bodo vzbudile proti njej sovraštvo prizadetih, nezaupanje zemljo posedujočih in dale snov za hujšakače, ne da bi vstvarile s to operacijo državi kako protidobro kot protiutež onim minusom. Nadalje moramo prevdariti, da je birokratična uprava vedno najslabša in najdražja; uprava domen bivše kraljevine Srbije ali veleposestva Belje izza prevrata ne govore zastoj o le parstodinarskih letnih prebitikih oziroma milijonskih izgubah, kjer so pod istimi pogoji v zasebni upravi milijonski dobički. Poudariti je, da birokratizem ni v stanu voditi še dosedanjih svojih podjetij v redu kot so železnica, pošta, monopoli itd. ter se misli na oddajo zasebnikom. Naj najpreje državni aparat tu pokaže svojo zmožnost, da si pridobi gospodarsko zaupanje, ki ga danes prav nič nima, in šele potem naj stegnje svoje roke po nadaljnjih bremenih. Pomisliti je nadalje, da so ta določila prišla v ustavo pod pritiskom leve večalimanj boljševisko nadahnjene strani; niso torej mišljene tako resno ter so ob enem seme, ki naj diskreditirajo državo neboljševiškega tipa ter istočasno vtihotapi v njo boljševiske principe. S hišami itak lastniki že več let ne razpolagamo več, sedaj so na vrsti gozdovi, ostanejo še polja, za kar ne bo treba več dosti truda in s tem bodo že vse nepremičnine — na boljševiski podlagi. Čemu policijsko preganjati boljševiske ali komuniste, ako jih pa gospodarsko kar en gros sami vstvarjamo?

In da se generalni direkciji šum v Beogradu tako mudi, ko še zakona ni, to se nam, po pravici povedano, zdi nekoliko čudno. S.

Reški dogodki in Hrvati.

Reka leži v sferi hrvatskega plemena našega naroda: majhen narodno mešan otočič sredi hrvatskega morja. Po rapalski pogodbi naj bi tvorila samostojno reško državo. Izvršile so se volitve in za predsednika te republike je bil izvoljen Zanella. Nadejali smo se, da se prilike uredi in da naskoro lahko navežemo gospodarske stike s tem mestom, ki bi se kot samostojna država dal v doglednem času s podjetnim našim življenjem pohrvatiti ter ev. ob ugodnem trenutku pripojiti v tej ali oni obliki svojemu zaledju.

Te dni pa so iz italijanskega ozemlja z orožjem italijanskega vojaštva udrli v mesto neoficielni italijanski žandarji imenovani fašisti, pregnali izvoljeno vlado, ujeli in odpeljali Zanello ter proglasili ujedinjenje Reke z Italijo. Iztrgali so s tem iz živega hrvatskega telesa najlepši del njegovih pljuč in ključ do svetovnih morji.

Hrvatstvo, zedinjeno v „Hrvatskem bloku“, ki navzlic državni in ljudski svobodi ter poljubni soudeležbi v vladi razbija državo in ščuje na Beograd, na ta čin — junaško molči. Tu se trga pristna hrvatska zemlja, ki naj se potujči ter tvori podlago za nadaljne rope italijanstva na hrvatsko celino — ali hrvatski

blok molči. Ali ne vidi v tem primeru preteče usode, ki ga čaka v osamljenosti? „Le eno leto italijanskega gospodstva bi privoščil Hrvatom in Slovincem“, mi je dejal pred kratkim odlični hrvatski begunec iz Istre, „in prepričan sem, da bodo nastali v Sloveniji in na Hrvatskem Srbski bloki, pa ne iz Srbov, ampak — iz Slovencev in Hrvatov.“ Preveč svetlobe imamo v hiši, pa nam jemlje pogled!

X.

Ali sem že poravnal naročnino?

Naša država v številkah.

Kot znano, se je dne 31. januarja 1921 izvršilo v kraljevini SHS ljudsko štetje, ki pa ni štelo in popisovalo samo ljudi, ampak tudi živali, hiše, gospodarstva itd. Iz uradnih statističnih številk prinašamo danes sledeči pregled, povzet iz „Cillier Zeitung“ z dne 5. t. m.:

Pokrajina	površina km ²	hiše	gospodarstva	prebivalci		veroizpovedanje							Srbohrvat	Slovinci	drugi Slovani	Nemci	Madžari	Albanci	Italijani	Romuni	druga naroda	prebivalcev na km ²	
				moški	ženski	pravosl.	rim-kat.	evang.	grš-kat.	moham.	drugo-verci	izraelit.											brez konf.
Srbija	94718	716276	765298	2023989	2147690	3360360	36370	2680	1005	768108	318	11731	102	3281019	4094	35488	5286	2165	464670	457	1055589	181916	44.2
Crnogora	9668	38653	40128	93805	96205	160551	8607	44	22	22866	3	17	174835	61	87	29	13	168226	37	6	116	19.9	
Bosna in Herc.	51199	322779	336345	952677	923806	827051	437788	6421	3853	583253	507	12101	99	1814438	4115	27453	16111	2793	557	1783	808	36.7	
Hrvatska in Slavonija	42534	?	525413	1262609	1329251	658800	1846505	46083	27	2439	1822	19426	287	2304199	10355	66749	122190	63390	613	3343	1936	60.9	
Murski otok	741	?	18055	47968	48977	1127	94507	474	2	56	18	736	—	94001	617	73	310	1880	47	25	53	130.8	
Otok Krk	428	?	5706	9313	11088	23	20877	4	2	—	6	—	19757	35	108	8	2	—	—	1004	5	48.9	
Slovenija	16197	186179	215761	503645	552819	6627	1020287	27253	501	650	59	946	141	10721	985155	4196	39631	14879	126	670	1019	65.2	
Banat	9776	110787	130135	284400	298162	309002	224339	38701	—	732	7521	4646	831	242104	2252	21882	138358	101652	398	102	73348	59.6	
Bačka, Baran.	9926	147534	193277	389104	408769	166515	495988	100038	—	965	7274	14155	523	272173	5749	46905	189837	280296	444	1722	1600	80.4	
Dalmacija	12729	58969	62330	162499	166571	39205	288729	64	73	652	3	322	22	323689	1155	1036	447	71	185	2052	335	45.2	
Skupaj	247916	—	2292447	5732009	5983328	5529261	4503887	216762	23398	1379691	117531	64080	2012	8536931	1013588	202972	512207	467141	483866	9473	183034	189684	—

Zakon o pobijanju draginje in špekulacije.

Na predlog ministra za socialno politiko Dr. Žerjava se je sprejel in razglasil poseben zakon o pobijanju draginje in špekulacije. Ker se je ta zakon jel strogo izvajati ter vsebuje jako občutne kazni, ga v izvlečku podajamo svojim bralcem.

Dražiti se ne smejo: jed in pijača, živalska hrana, obleka, obutev, kurjava, razsvetljava, poljedelske priprave, kmetijsko orodje, zdravila, pa tudi drugi predmeti nujne potrebe kakor tudi material za njih izdelovanje. Pri teh predmetih je dopusten le navaden doslej običajen trgovski dobiček kot 5, 10 ali 15% od kupne cene, pri nobenem predmetu pa ne sme prekoračiti 25% nabavne cene. Opozorjam, da je kaznjiv, kdor bi n. pr. pri moki, kjer znaša dobiček povprečno 10%, hotel zaslužiti sedaj 15% ali 20% ali še celo 25%, ker bi prekoračil s tem dobiček, kot je bil doslej običajen. Kaznjivi so tudi obrtniki, ki bi za svoje obrtno delo zahtevali pretirane cene. Za presojo pretiranja je merodajen trg in visokost stroškov pri izvrševanju obrta, torej režijski stroški. Kaznjiva je preprodaja, ki podražuje cene (zapor od 6 mesecev in globa do 50.000 Din) in ponudbe nad tržno ceno (1 mesec in 15.000 Din). Ob enem se zapleni blago, ki pripade posebnemu fondu za prehrano siromakov. Lastnik jamči za uslužbenca. Zapor se ne sme spremeniti v denarno globo, od globe pa velja vsakih 50 Din en dan zapora. Kazni izreka pristojno okrajno sodišče ter gre pritožba na okrajno oziroma deželno, od tu pa na najvišje sodišče. Pravnomočne sodbe se objavijo v uradnih listih na stroške obsojenca. Ponovna kazen ima za posledico izgube obrti, začasno ali za vselej. Sem spada tudi krivo tehtanje ali zmanjševanje porcij

Glede trgovcev je važen predpis, da morajo imeti označene cene ali vseh predmetov skupaj (n. pr. na deski), ali na vsakemu predmetu posebej. Kazen znaša do 3 mesecev zapora in 10.000 Din globe. Neprodaja predmeta ali kopičanje se kaznuje do 6 mesecev zapora in do 50.000 Din globe.

Poljedelci na trgu so iz tega zakona izvzeti.

Beseda Dr. Nikolaja Velimirovića

govorena na pomenu poginulim Slovincima 27. oktobra 1918 g. u cerkvi ruske ambasade n Londonu.

(Nadaljevanje.)

Naravno, niti su ova pitanja stavljana rečima, niti odgovarana rečima, no su stavljana ognjem i mačem i moralnim i duhovnim pritiskom, i imalu su da se odgovore ognjem i mačem i moralom i duhom. Niti su ova pitanja, ova izkušnja, stavljana jugoslovenskom Jovu jednoga dana, niti odgovor dat jednoga dana nego kroz vekove ta pitanja su savana na novi narod i novi narod imao je da kroz vekove ili ta pitanja suzbija natrag ili se penje uz njih i preko njih.

Nije lahko prozreti u istorijski smisao jednoga naroda, naročito ne onoga naroda, čija istorijska analiza ide kroz sve i najsitnije nerve i traje predugo. Od tuda nije čudo što istoričari s očajanjem gledaju u podelu našeg naroda u prošlosti. No nije baš ta podela dovela naš narod do krajnje analize njegovih sposobnosti? Bilo da je ta podela prouzrokovana planinama i rekama; ili unu-

trašnjim nepoznavanjem i samozaboravom; ili spoljašnjim pritiskom, ona je bila korisna, i neka je slava Bogu zato. Istoriciari vele: Šteta što imamo tri istorije. Jer gle, što dokazuje našu snagu. Tri megdana, sva tri dobijena. Tri ambisa, sva tri prebrodjena. Tri istorije, pa ipak jedna istorija. Tri snažna čina u jednoj snažnoj drami. Tri mučenička krika u jednoj golgotskoj simfoniji! Iz jednoga izvora potekla je voda i u tri rukavca razlila se po peščanoj pustinji. I kroz petnaest stoljeća niti je pustinska žega uspela da isuši i jedan od tih rukavaca; niti pustinske zveri da ispiju; niti peščani orkan da ga zatrpaju. Jer Božja je volja, da se tri potoka na kraju sliju u jedno duboko i sveže jezero. A Božja je volja jača i od pustinske žege, i od divljih zverova i od orkana, naročito ona Božja volja, koja izlazi iz svoje rezerve, kada iskušenik polaže svoj ispit dobro. Jedno samo ja želim — a to je opšte željenje sviju nas — na ime, što četvrti jugoslovenski iskušenik, bugarski narod, nije još valjano položio svoj ispit i nije dao dobre rezultate mnogostoljetne analize našeg plemena. Ipak nalazim utehu svoj j tuzi u temu što mislim, da kad bi se rodio dočnije video bi, da i bugarska nedozrelost, lutanje, revolt protivu braće i zlo položeni ispit, služio samo na što čvršćoj sintezi jugoslovenskog naroda.

No ostavimo na č s ostale činove jugoslovenske drame i zadržimo se za čas na činu, koji se zove slovenačka istorija. Jer želja je našeg prijatelja, koji nas je skupio ovde na molitvu, da danas posvetimo svoje misli i srce svojoj braći Slovincima, naročito onima, koji život dali za cilj kome svi težimo, i za koji će se n isti čas moliti Bogu sa kršenjem ruku hiljada majki i sestara po crkvama slovenačkih belih gradova i svežih sela od Soče do Kupe, i od Moribora do Trsta. Pokušajmo da damo odgovor na dva pitanja: Kakve su rezultate dali Slovenci pri detaljnoj i strašnoj analizi njihovog bića kao celino; i drugo, s kakvom zreošću i kapitalom ulaze sada u novu, bogatu sintezu jugoslovenske istorije?

I.

U knjizi Jova, knjizi velike mudrosti nebeske i zemaljske opisuje se, kako je Bog na želju Satane poslao pečalna iskušeni na onoga, koga je volio. Ceneći satanska iskušnja, kojima je slovenački narod bio podvrgnut od šestoga stoljeća do dana današnjega, ja bi rekao da je slovenački narod u milosti Božjoj. Jer Bog čelići iskušnjima onoga, u koga se nada, i kome je budućnost namenio.

Prvo iskušnje za Slovence bilo je fizičko. Bezbrojne horde avarske jurnule su u najmanje od malih, da ih izbrišu sa licu zemlje. Još se Slovenci ne behu odmorili na novoj zemlji, a već su imali da brane svoj život i svoje opasno mesto pod suncem, koje je tada bilo na putu svima i svakome kroz punih sto i petdeset godina slovenačke nezavisne vojvode od naroda birane i na najdemokratskiji način na Gosposvetskem polju ustoličene, junački so odbijale navalu avarsku. Počam od prvog vojvode, Vuka, pa do posljednjeg, Vladuha, čiji su još ded, Boruh, a po tom i otac, Kotimir, bili hrišćani, sve vodje slovenačke bile su izraz volje narodne i uz takove samo je narod išao svesno i voljno u borbu kao jedan čovek. No ironija sudbe htela je da svetlost slovenačke slobode potamni ne od ppaških Avara nego od hrišćanskih Nemaca. Nitko manji do nasljednika Karla Velikog nije bio u stanju da slomi

otpor malenog, ali svežeg slovenačkog naroda. Pa ipak ta sveža narodna snaga nije nikad bila potpuno slomljena i ako sa vreme okovana i paralisisana. Medju onima, koju su najneukrotiviji otpor davali Šarlmanjevima nasljednicima, otpor ne samo Slovenaca, no od svih Jugoslovena od Drave do Like, Dunava i Timoka, bio je Ljudevit Posavski, vojvoda bez straha i umora. Ovaj prvi osnivač jedne jugoslovenske države toliko je ogorčavao Franke svojim otporom, da su svi hvatali decu sa grudi slovenačkih majki i bacali psima. Ljudevit, herojski predak onih Slovenaca, koji su isto tako vodili ogorčenu borbu protiv istih takvih neprijatelja, nije se dao niti pobediti niti potkupiti, dok ga nasilna smrt nije uklonila s puta zavojevačima.

(Dalje prihodnjč.)

Gospodarstvo.

Moratorijum.

Dužnost svake vlade i svakog vladajućeg režima u svakoj zemlji je, da ekonomski i socijalno interese pojedinih klasa dovede što više i bolje u sklad takoj da se ni jedna klasa ne vseti jako pogodjenom ili kar da su te razlike tako male i neznatne, da se jedna osetiti mogu i da ne daju povoda za reakcije.

Na svoj predlog, vlada je dobila „Zakon o moratorijumu“, kojim se žele zaštititi interesi onih trgovaca, koji su dužni u inostranstvu, dakle, da zaštiti jedan red gradjana, jednu klasu. Da vidimo sada kako taj akt stoji u odnosu prema drugim klasama.

Poznato nam je, da se trgovina mora poslužiti i kreditima, jer bez kredita nema napretka u trgovini, te nije nikakvo čudo ako su trgovci kupovali na veru stranu robu, poglavito je ovde reči za robu iz Česke i Italije. Ove zemlje su davale našim trgovcima robu na kredit, ali, po pravilu, za rok plaćanja ne duži od tri meseca.

Da su naši trgovci, koji su robu kupovali u inostranstvu na kredit za stranu monetu vodili malo više računa o svojoj trgovini i na svoju robu špekulirali, a ne i na valutu — ne bi došlo do toga, da se stečajevi pojedinih trgovaca spasavaju uredjenjem moratorijuma. Dotični trgovci su dakle trebali svoju robu da kalkuliraju sa vrednošću strane valute koju je ona imala onoga dana, kada je roba kupljena, pa do ovoga kraha ne bi došlo. Oni su mogli istoj dana na brzini ili kod banaka zaključiti pogodbe, da im se o danu plaćanja stave na raspoloženju fiksirane sume dotične strane monete po kursu kad je pogodba zaključena, a novac nisu morali odmah polagati. A što su oni radili? Njima nije bilo dovoljno što kao stručnjaci špekulišu sa robom svoje branže, već su želeli, da i na valuti zaraduju, računajući samo na povoljan slučaj da će o danu plaćanja kurs monete, koju imaju plaćati, niži, a ne računajući da može biti i viši. A zad, kad je došao termin plaćanja, devize se naglo i mnogo traže, pa, razume se, da mora vrednost stranih valuta skakati.

Ko je, dakle, kriv ovoj jako nezgodnoj situaciji naših trgovaca, koje sada vlada spasava zakonom o moratorijumu? Oni sami, jer su i suviše špekulirali i gramzljivi bili za velike kratkovremene zarade, i zato oni sami treba da nose posledice. Treba ih pustiti, pa, ako moraju padati pod stečaj, neka padaju. Jer, odkuda dolazi sada to, da ove tako reći nesaresne i jako špekulativne trgovce spasavaju ostali redovi gradjanstva ove države? Otkuda dolazi to, da ove trgovce od propasti spasavaju radnici, zemljoradnici, industrijalci i poglavito činovnici ti večiti krajnji potrošači i večite žrtve sviju špekulanata. A evo kako:

Uvodjenjem moratorijuma, ubija se ugled naše, inače bogate zemlje, države i poverenje se gubi u mudro upravljanje zemljom; gubi se kredit u inostranstvu, zbog toga i nemanja poverenja — još više pada kurs

našoj valuti u mesto da skače. A zbog ovoga opet ceo se privredno-ekonomsko-finansiski život u državi uzdrma i to jako, a cene našim domaćim proizvodima skaču. Mi jedemo danas za naš domaći novac svinjsko meso za 100 Kr. I kg onako kaku su ga bečlije plaćale u Beču svojim krunama (100 a. kr.) pre godinudana. Usled toga je državni budžet nestabilan, a činovničke nagrade, tek povećane i još neisplaćane, nedovoljne za skroman život.

Ako su demokrate, sa svojim ministrom finansija na čelu, želeli spasavati svoje prijatelje od propasti, radikalna stranka nije se smela pokloniti traženju demokrata. Ona treba da vdrži svoj ugled i renome pri svem tom što je primorana, iz viših interesa, sudelovati u vladi sa demokratima. M. A.

Opomba uredništva: Priobčujemo interesantna in stvarna izvajanja gospoda pisca s pripombo, da je radikalna stranka med tem otkrito nastopila proti moratoriju, ki so ga zahtevali le demokratije in je vsled tega moratorij padel.

Politični pregled.

V svetovni politiki

Je stopila Rusija v ospredje. Je pravzaprav žrtev Anglije, ki jo je najpreje utrudila v svetovni vojni, da ne bi po njej preveč narasla (Carigrad!) ter jo konečno uničila po Nemčiji, na to pa še Nemčijo samo. Vsled boljševizma jo je Anglija blokirala in odrezala od evropskega sveta ter zaeno s Francijo poslala v Rusijo cele armade, da so se Rusi klali med seboj ter uničevali še tiste kulturne, gospodarske in civilizacijske naprave, ki so preostale od vojne in grozot prvega boljševizma. To uničevalno politiko Anglije, ki je zasledovala očitni cilj uničenja Rusije kot velesile, so spregledali kmalu vsi doma ostali Rusi ter z združenimi močmi vrgli različne Denikinje, Wrangle, Kolčake itd. iz dežele, oziroma jih storili neškodljive. Blokada in silna moralna vojna zapadnih sil proti Rusiji je pa ostala. Rusija je nato kontrirala z enakim orožjem: dala je vsem azijskim narodom samoodločbo, pokazala tem narodom izkoriščevalno politiko Anglije v vsej svoji nagoti ter pozvala vse narode Azije in Afrike, naj se otresejo angleškega in francoskega izkoriščevanja. Začelo se je nato med temi narodi, med katere je poslala Rusija posebne, v ta namen nalašč izučene in sfanatizirane agitatorje, orjaško gibanje, ki je pridružilo Rusiji v obliki „neodvisnih zveznih republik“ skoro vse ogromno ozemlje nekdanje caristične Rusije, zanetilo zlasti med mohamedanskim svetom Azije in Afrike osamosvojlino gibanje, ki je ozdravilo že na smrtni postelji ležečo Turčijo, odtrgalo od Anglije Egipt, ki bo prejalislej izbojevalo svobodo in samoodločbo celi prednji Aziji in ki preti podreti Angliji cel imperij z odtrganjem najlepše in najbogatejše province Indije z nad 300 milijoni marljivega prebivalstva. Tudi samostojnost Irske spada v to poglavje.

Anglija je sprevidila, da je začela igro z nevarnimi partnerji; postavila je na kocko najlepši stvor državotvorne moči človeškega duha, cel Angleški Imperij, s katerim se da primerjati le še nekdanja rimska država. In padec angleškega cesarstva bi utegnil pokopati v svojih razvalinah vso dosedanjo civilizacijo. Anglija je odnehala ter jela stremeti za sporazumom z Rusijo; k temu koraku jo je prisililo tudi prisrčno razmerje, ki se je v tem boju z Anglijo vstvarilo med Nemčijo in Rusijo, med deželo neomejene marljivosti in dela ter deželo surovin ter grozilo vstvariti v doglednem času silo, ki bi lahko z odprtim vizirjem sprejela boj z Anglijo in njenimi zavezniki. In tako je prišlo do pogajanj, ki vodijo do svetovne gospodarske konference v Genovi. Ta se vrši sredi aprila in se je udeležje najbrže vse države sveta. Med posameznimi državami se vodijo predpogajanja za konferenco, ki zlasti med Rusijo in Francijo vzbujajo pozornost celega sveta.

Mala antanta

se razširi najbrže na Poljsko in Nemško Avstrijo ter se tako približa cilju „Zjedinjenih držav Srednje Evrope“, to je bloku malih držav med dvema velikimi narodoma: Neme-

in Rusi, od Baltika do Egejskega morja. Na konferenci v Genovi nastopijo Mala antanta in Poljska enotno ter se v svojem programu za to konferenco posvetujejo baš te dni v Beogradu.

V zunanji politiki

se je razmerje med Italijo in nami radi Reke zamegljilo ter zahteva temeljitega izčiščenja.

V notranji državni politiki

se zveza med demokrati in radikali kaže čimdalje bolj kot nesreča za državo; vse kaže, da se bližamo naglih korakov temeljiti pregrupaciji notranjih sil in s tem tudi v vladi. Ako zapuste demokrate še radikali — in vse kaže, da tisti čas ni več daleč — so ti v državi popolnoma osamljeni ter obojeni na politično vegetiranje. Na nagrobni spomenik si bo ta stranka lahko napravila nadpis: Hotela in vzela sem vse, znala pa nič.

Iz Radikal. Stranke.

Občina Novi Lazi pri Kočevju je prešla v roke Narodne Radikalne Stranke. Za župana je izvoljen gospod Matija Cetinski, posestnik in trgovec na Moravi, za podžupana pa gospod Jurij Skieber, posestnik in trgovec v Stalcarjih, oba vrla člana in odbornika tamošnje naše organizacije.

Seja Mestnega odbora NRS Kočevje se vrši dne 19. marca 1922 v prostorih tajništva. Začetek ob 10. uri dop.

Okrajni odbor NRS za politični okraj Kočevje ima svojo sejo dne 26. marca ob 10. dopoldne v prostorih okrajnega tajništva v Kočevju št. 58. Vabljeni so vsi predsedniki, podpredsedniki posameznih organizacij, predsedniki strankinih okrajnih podjetij, ter vsi strankini župani v okraju. Na dnevni red pridejo jako važne stvari, med njimi tudi volitev novega okrajnega predsednika stranke.

Občinske volitve v Borovcu se vrše ta torek, 14. t. m. Deželna vlada v Ljubljani je namreč našo edino vloženo listo razveljavila in ugodila nemškemu nacionalcem, češ, da je lista neveljavna, to pa iz razloga, ker je enega kandidata podpisala — njegova žena. Ker bi po § 42. občinskega volilnega reda za Slovenijo moral v tem slučaju priti na njegovo mesto namestnik, se bo o tej odločbi še govorilo.

Dopisi.

Kočevje. Naš čestiti narodnosocialni mestni zastop, sicer edini občinski zastop te stranke v celi državi, res prav po očetovski skrbi za nas. Predvsem glede občinskih doklad: zvišal jih je od 70 na 300 odst. Njegova socialna skrb gre tako daleč, da hoče pošteediti naše noge pred trdim tlakom in je očitno iz tega razloga pustil ležati ogromne mase snega po mestu kot jih je Bog dal, ki so se sedaj ob južnem vremenu pretvorile v cela jezera blata, vode in lukenj v ledu, tako da so prebivalci na ulici podobni skakalcem. Nekje na ali pri Dunaju so zmetali iz

svojih hiš vodomere očitno, ker so jim predbro služili, naši občinski očetje pa so jih brž kupili. Hudomušneži sicer trdijo, da bodo ti vodomeri tvorili dragoceno antikviteto našega mesta, ker jih hišni lastniki baje ne bodo pustili vzdati, drugi pa zopet pravijo, da so kupljeni iz tehtnih socialnih ozirov: merili bodo namreč vodo na čestitih naših mestnih ulicah ter prebivalcem na vsakem koraku kazali, ali je varno stopiti dalje ali ne. To je očitno prvi del tistega v Peskovi „Jugoslaviji“ nekdanj v anonimnih dopisih toliko hvalisanega njih socialnega programa, ki se bo baje do pičice velikopotezno izpeljal. Kot se nam poroča iz zanesljivih virov, se je začel že drugi del; iver-turo je otvoril duhoviti prepir, ki bi bil kmalu vso organizacijo raznesel, ali naj pride namreč v Mestno Hranilnico za upravnega svetnika priznani strokovnjak ali pa — neki železničar. To težko vprašanje še do danes ni razrešeno ter je provzročilo že — več nesklepnih sej.

Prvi slovenski občinski zastop v Kočevju torej Slovenstvo na Kočevskem jako častao predstavlja.

Novi Lazi. Dne 26. februarja so se vršile tu volitve občinskega starešinstva; kot znano, so dobili svoječasnno radikali osem in socialni demokratje tudi osem mandatov. Med tem so se spremenile razmere radikalni stranki v prid. Socialni demokratje razpolagajo le še s šestimi mandati, a mi z desetimi. Ker pa stojimo na stališču, da je občinska uprava predvsem gospodarskega in ne političnega značaja, smo dali tudi sicer v manjšini se nahajajočim socialnim demokratom dva zastopnika v svetovalstvu, župan, podžupan in še en svetovalec so pa naši. Za župana je bil izvoljen nato soglasno odbornik naše novolažke organizacije gosp. Matija Cetinski, posestnik in trgovec v Moravi, za podžupana pa tudi naš odbornik in vrl član gospod Jurij Skieber, posestnik in trgovec v Stalcarjih, za nadaljnega svetovaleca pa gospod Ivan König, predsednik naše novolažke organizacije. Vrlim našim članom na lepem uspehu prav iskrene čestitke!

Borovec. Pri tukajšnjih občinskih volitvah je prodrla edino lista Radikalne Stranke. Bauernpartajloveci, ki zbirajo pod Bauernpartei pristaše za Stranko Nemcev v kraljevini SHS so se pritožili, češ, da en naš odbornik ni lastno-ročno podpisal kandidatne liste, ampak njegova žena po njegovem naročilu. Okrajno glavarstvo Kočevje je pravilno razsodilo, da je lista veljavna, toda na mesto tega kandidata pa ima priti njegov namestnik. Na podlagi te razsodbe smo izvolili, ker nismo bili o nadaljni pritožbi obveščeni, svojega župana, Karla Černeta. Toda Nemci so se proti razsodbi okrajnega glavarstva pritožili na deželno vlado v Ljubljano in glej — ta je pritožbi Bauernpartajlovcev ugodila, češ, da je naša lista neveljavna (1) in sedaj se bodo vršile ponovne občinske volitve. O tem poročamo le, da se vidi, kakšen duh veje v Ljubljani na Bleiweisovi cesti nasproti naši stranki. Bomo ob priliki, ki ni več daleč, primerjali, kako se je v drugih slučajih razsojevalo in takrat se zna izreči še kakšna merda nepričakovana razsoja.

Različne vesti.

Cenjenim prejemnikom našega lista prilagamo danes položnice s prijaznim vabilom, da se jih v izdatni meri poslužijo. Oni, ki so naročnino že plačali, naj preskrbe, da se poslužijo njih položnice nov naročnik. Naročnina za prejemalce od oktobra 1921 do konca tega leta znaša 20 Din, za letošnje leto 15 Din, za lansko leto torej 5 Din.

Osebnost. Gospod Mihajlo Acimovič, inšpektor carin ter šef ljubljanske carinarne, ki je bil imenovan h Generalni Direkciji carin v Beograd, ostane še nadalje v Ljubljani. Gospodu inšpektorju, ki si je navzlic okornim predpisom ter nad vse težkim prometnim razmeram umel pridobiti iskrenih simpatij vseh pridobitnih slojev, naše iskrene čestitke!

V Kočevju se otvori te dni prva banka. Občni zbor se vrši dne 12. t. m. v bančnih prostorih. Je delniška družba, sestojča se iz 12.500 delnic po 400 K, ki so že vse razprodane in sicer večinoma le našim malim ljudem. Osnovna glavnica znaša pet milijonov ter se lahko zviša s sklepom občnega zbora na petnajst milijonov. Naslov ji je „Merkantilna banka“. Ta denarni zavod izpolni v našem trgovsko in industrijsko jako močnem okraju večletno željo prebivalstva našega okraja, ki je moralo doslej menjavati svoj denar po raznih temnih kotih ali pa riskirati dolgo in drago pot v Ljubljano, trgovski kredit si pa nabavljati po neokornih formah starih denarnih zavodov.

Volitve v okrajni šolski svet v Kočevju so se vršile dne 18. februarja t. l. K tem volitvam piše velenemška „Gottscheer Zeitung“: „Nemški učitelji v okraju niso dovolj močni, da bi dobili lastnega zastopnika v okrajnem šolskem svetu. Vsled tega smo sklenili zvezo s slovenskimi krščanskimi socialci ter bi bili tudi zmagali, da ni eden izmed kočevskih učiteljev volil z liberalnimi slovenskimi učitelji. Ta patrijot naj se sam zagovarja.“ — Jako značilne besede, ki naj se na merodajnih mestih uvažujejo! Pripominjamo, da je narodno učiteljstvo zmagalo le z enim glasom večine, in to, kot ugotavlja „G. Z.“, le slučajno. Ali to kaže na pravičen prevdarek in pregled kot bi na gotovem mestu glede nameščencev narodno mešanil in nezanesljivih okrajev moral biti? Sistem in načela, gospodje, ne pa protekcija ali slučaj ali lepe oči, to mora biti vrhovno načelo odločujočih oblastij!

Med uradništvom je vzpričo silne draginje zavladala beda v najstrašnejšem pomenu te besede. Odpomoč je nujno potrebna in sicer izdatna. Pri tej priliki naj nasproti klevetam gotovega časopisja, ki lovi glasove ubogega uradništva za svojo stranko, ki se valja v vojnih milijardah, enkrat za vselej ugotovimo, da radikalna stranka ni nikdar nasprotovala upravičenim zahtevam uradništva in da bi bile doklade, namenjene v izplačilo za 1. april, že davno izplačane, da ni temu nasprotovala — demokratska stranka. Gotovo časopisje v Sloveniji pa radikalno stranko principijelno kleveta, ker se boji njenega po-

Važno za trgovce!

Važno za trgovce!

Standart-Oil-Compagnie New York

Amerikanski petrolej v posodah in sodih - znamka velblod - Bencin - strojno olje - mazilno olje in vse v to stroko spadajoče proizvode.

Zastopnik za okraj Kočevje:

J. Kajfež, Kočevje, Glavni trg.

Brez konkurence!

Cene kakor v Ljubljani!

Brez konkurence!

hoda po Sloveniji in ker v Ljubljani ni glasila, ki bi te klevete razgalil.

Glede zveze Slovenije z morjem ne bodo odločevali nezreli in otročji prepripi po časopisju, tudi ne predpustna izkoriščanja zatrjevanih izjav višjih državnih uradnikov ali stremjenja posameznikov za zaslužkom, ali osebni napadi, pač pa finančniki, ki bodo dali denar le za tisto progno, ki bo gospodarsko življenje zmožna. Naloga interesentov enega in drugega projekta je, da dokažejo njegovo rentabilnost s strokovno neovrgljivo ugotovljenimi dejstvi in računi; kdor dela drugače, dokazuje le, da reševanju takih vprašanj ni dorastel in da je prazen brbljač.

Potapljajoča se SKS ne more v Sloveniji niti javnih shodov več prirediti. Poskusili so z avtoriteto ministra napravljati zopet impozantne shode, toda ponesrečilo se jim je tudi to; niti minister Pucelj, ki ima vendar krasen nastop, ne imponira več. To se je jasno pokazalo dne 19. februarja v Slovenski Bistrici, kjer bi imel minister Pucelj odgovoriti na ministra Kukovca bobnanje: „za koncentracijo naprednih sil“. Navzlic vsemu bobnanju in agitacije ne samo časopisja in zaupnikov, ampak tudi poslancev kot Mrmolje, Drogenika itd., je prišlo v Slovensko Bistrico na shod le kakih 500 ljudij, a še od teh — dve tretjini klerikalcev. In pred to klerikalno večino je moral govoriti samostojni minister Pucelj, ako ni hotel še večje blamaže. 26. februarja so napravili samostojni shod v Kranju, kjer so svoje dni doživljali triume. To pot pa gospodu ministru še govoriti niso pustili. Vseled tega je zbral svoje drage ter jih peljal v gostilniško sobo k Jahaču, kjer so pri zaprtih vratih male gostilniške sobe premišljevali minljivo usodo tega sveta, masa se je pa krohotala in držala potem javni — klerikalni shod. Bivši podpredsednik Narodne Skupštine in poslanec, bivši Korosec zvesti oproda zlasti v gotovih gospodarskih podjetjih v Mariboru, potem pa samostojni poslanec gospod Ivan Urek ima očitno zopet dober nos; poroča se nam namreč, da je kar molče ostal doma na Globokem ter izjavil, da ne gre več v Beograd. Mož se hoče „za blagobit naroda“ očitno konservirati ter rešiti iz samostojnega potopa.

Revizija uradništva se vrši, kot smo v našem listu že ugotovili, popolnoma zgrešeno, tako da državno gospodarstvo ne bo prav nič razbremenjeno. Začelo se je s — penzijevanjem. S tem se obremenitev v državnem gospodarstvu prenese le na drugi naslov, plačati mora država vseeno. In pa kar je glavno: s penzijevanjem izgublja državna uprava v ogromni večini izborna kvalificirane strokovne moči, na njih mesto

prihajajo v pretežni večini mladi, neizkušeni in še nedozoreli možje. Ko človek primerja njih delo z onim starih, mora vzklkniti: „Bog živi starost! Naj bi nam ostala ohranjena v državni službi še dolgo vrsto let!“ Mladini pa mesto lovske puške ali kvart ali dekleta rajši — knjigo v roke, da se pri odločbah upravne mladine ne bomo prijemali za glavo! Starinam pa vajeti, da mladino nauče, zlasti poveljno mladino, jo disciplinirajo in navdahnjejo s tisto resnostjo in čutom dolžnosti, ki je bil že od nekdanj največji ponos uradništva. A iztrebijo naj iz državne službe lenuhe, nezmožneže, lahkomislece ali še celo zlorabljače, ter reducirajo pri vsakem uradu število uradništva na le res potrebno mero. To, kar je dobro in potrebno ter ostane, naj se pa dobro plača, da bo kot nekdanj zamoglo stanu primerno ne samo službo vršiti, ampak tudi živeti.

Glasba.

„Molitev za slovanski rod.“ Dvoglasna pesem s spremljevanjem harmonijā ali klavirja. Besede Rad. Silvestrove. Hrvatsko besedilo priredil Bož. Borko. Vglasbil in izdal Anton Kosi. Založil izdajatelj A. K., šolski ravnatelj v Središču ob Dravi.

Tako se zove mična v narodnem tonu zložena pesem, ki je kaj primerna, da jo pojo sedanje dni v šolah in na raznih prireditvah. Skladba se dobi pri skladatelju v Središču ob Dravi in v vseh večjih knjigotržnicah v Sloveniji in na Hrvatskem.

Književnost.

Novi Život, knjiga VIII., zvezek 10., od 4. marca 1922. Ta interesantna politična, gospodarska in kulturna revija, ki izhaja pod uredništvom Ljube Jovanoviča vsako soboto (Beograd, Obiličev venec 27, letno 100 Din)

ima v zadnji svoji številki tole vsebino: Slovenska politika in njeni uspehi od Dr. Milovana Pravdice (nadaljevanje; ko bo končano, se oglašimo); O bosansko-hercegovačkimi Muslimanima od Dr. St. Dediča; „Suvoborska bitka“ od Sv. T. Milosavljeviča; „Papa Pij IX.“; v financij. skem in gospodarskem delu „Agrarni odnosi u Dalmaciji“ od Dr. Uroša Desnice; iz književnosti in nauke pa članek „Don Frane Bulič“ k njegovi sedemdesetletnici od Dr. Ljube Perkoviča, nadalje „Usamljenost“ od Momčila Miloševića in „Beležke“. Vsem onim, ki hočejo resnega čtiva ter biti v javnem življenju na tekočem, toplo priporočamo to revijo.

Trgovina z valutami.

Zagreb 9. marca: Dolarji 250—270, čK 430—470, lire 1380—1400.

Zürich: Zagreb 1.75, Dunaj 0.08, Milan 26.15, New York 5.15, Pariz 46.15, Praga 8.35, Berlin 2.05.

Lastnik Konzorcij „Radikal“. Izdajatelj Okrajni Odbor Radikalne Stranke v Kočevju. Odgovorni urednik Vilibald Schubitz. Tiskarna Jos. Pavliček, Kočevje.

Potnike ali zastopnike

išče velika tovarna likera, ruma, konjaka in ostalih špirituoza. Ponudbe z obvestilom, v katerem kraju pozna reflektant največ mušterij, poslati na naslov: Poštanski pretinac 41, Zagreb, glavna pošta. 10—4

Izučen vrtnar

dozorel mož, samec, pripravljen prijeti za vsako delo pri hiši, išče primerne mesto pri boljši hiši z oskrbo. Pojasnila pod „Vestnost“ na upravo „Radikala“.

Krojačnica F. POTOČNIK

v Angliji in Franciji izprašani koncesionirani učitelj krojenja
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6, I. nadstr.

moške obleke	damske kostume
površnike	elegantne plašče
žakete	francoske
frake	toalete

BOGATI VZORCI ANGLEŠKEGA BLAGA.

Posebni oddelek za obračanje oblek in površnikov - Prenarejanje žaketov in salonskih sukenj. - Izdelava kompletne obleke ali kostume od 800 K dalje.

Dijaštvu in uradništvu znaten popust.

RAZGLAS.

Na podlagi koncesije ministrstva za trgovino in industrijo, oddelek Ljubljana, z dne 22. februarja 1922, št. 1248 (odlok istega ministrstva z dne 24. januarja 1922 IV, št. 136, na podlagi člena 11. odredbe organizacijskih pravil ministrstva za trgovino in industrijo in §§ 5. in 12. avstrijskega delniškega regulativa) se skliče v smislu § 57. oblastveno potrjenih pravil

osnovni občni zbor Merkantilne banke

na dan 12. marca 1922 ob 10. uri dopoldne. Zborovanje se vrši v bančnih prostorih (župnišče) v Kočevju.

Predmet zborovanja je v smislu § 57. pravil:

1. Volitev predsednika zbora.
2. sklepanje o ustanovitvi delniške družbe,
3. volitev osem članov upravnega sveta,
4. volitev pet članov nadzorstvenega sveta,
5. slučajnosti.

Osnovni občni zbor je sklepčen, ako je zastopana vsaj četrtina vseh subskribentov in ena četrtina izročenih delnic.

Subskribenti se izkažejo s potrdilom, da so plačali vpisanega delniškega zneska, poverjeniki pa še s poverilom, da so opravičeni zastopati.

Kočevje, dne 1. marca 1922.

Pripravljalni odbor Merkantilne banke.

My house, my castle! Jeftino vrelo za gradjevni material „Gradivo“, trgov. društvo, Zagreb, Bogovičeva ul. 3, Telefon 555.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilično mlečno milo najboljše blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K,

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-helo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

„Elsa“ tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje zpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

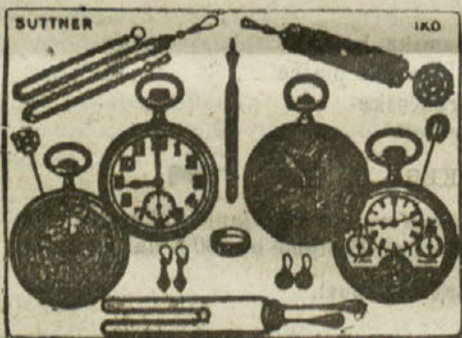
Prodajalci ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 15 K; Brkomaz 8 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatljah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 K; puder za gospe v vrečicah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K, v vrečicah 5 K; Sachet diševa za perilo 8 K; Schampooon za lasi 5 K; rumenilo 12 listov 24 K; najfinejši parfem po 40 in 50 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 304, Hrvaško.

Vaša želja

imeti res dobro in zanesljivo uro, je izpolnjena, ako si preskrbite uro iz znane urarske tvrdke SUTTNER.

Prihranite si popravljajna in jezo. NAJFINEJŠE URE iz nikla, srebra, tula in zlata i. t. d. NAROČNE URE. Bogata izbira verižic, uhanov, naročnic, predmetov iz zlata in srebra vsake vrste.

Zahtevajte cenik s slikami od:

Tvorniške tvrdke
H. SUTTNER, Ljubljana št. 412

A. BUTINA

trgovina z dež. pridelki na debelo
V KOČEVJU

nudi vse v to svrhu spadajoče predmete po najnižjih konkurenčnih cenah kakor:

pšenična moka vsake vrste
koruzne in pšen. otrobe
koruzna moka
koruzni zdrob
koruza
oves
sol
itd.

Naročila sprejema tudi tvrdka J. Kajfež v Kočevju, Glavni trg.

KORANIT

asbestni škrljavec, najboljše sredstvo sedanosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v Karlovcu (Hrvaška).

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Franz Hočevar, Moste, p. Žirovnica, Gorenjsko.

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežu, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

12-9

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavnica: 30,000.000 Din. — Rezerva: 15,000.000 Din.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, — — Metkovič, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb. — —

Naslov za brzojave: Jadranska.

Afiliiran zavod:

26-3

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street

New York City.

J. KAJFEŽ

Kočevje, Glavni trg 84
trgovina z mešanim blagom
in deželnimi pridelki

priporoča

vse deželne pridelke in specerijsko blago po najnižjih cenah.

Moka št. 00	25 K kg	kava sur. najf.	144— K kg	kanditi	70— K kg
" " 1	24 " "	" la	118— " "	krompr	7-20 " "
krušna moka	22 " "	" la	112— " "	sol, drobna	12— " "
koruzna moka	18 " "	" žgana	144— " "	rožiči, celi	24— " "
koruza	18 " "	riž, najfin	46— " "	" mleti	30— " "
koruzni zdrob	18 " "	" la	40— " "	milo Schicht	28— " kos
koruzni otrobi	18 " "	" navaden	28— " "	" Apollo	26— " "
oves	18 " "	sladna kava	28— " "	slivovka	78— " l
sladkor v kock.	66— " "	cikorija Franck	46— " "	drožnik	88— " "
" sipen	62— " "	" brez znam.	42— " "	olje la	92— " "
testenine	36— " "	sveče	56— " "		

Aleks Podvinec

tovarna usnja v Radečah pri Zidanem Mostu

priporoča

svoje prvovrstne izdelke, kakor

Vache podplate kipse
likanec notranjke
kupone teletine in
vratove stranske dele

po najnižjih dnevni cenah.

Zahtevajte ponudbe!

Zahtevajte ponudbe!